

Bruxelles, 14. ožujka 2024.
(OR. en)

7725/24

**Međuinstitucijski predmet:
2023/0234(COD)**

ENV 296
COMPET 321
SAN 160
MI 299
IND 154
CONSOM 105
ENT 64
FOOD 42
AGRI 219
CODEC 797

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Vijeće
Br. dok. Kom.:	11624/23 + ADD 1 – COM(2023) 420 final
Predmet:	Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu – rasprava o politikama

1. Komisija je 5. srpnja 2023. podnijela prijedlog ciljane izmjene Direktive 2008/98/EZ (dalje u tekstu: Okvirna direktiva o otpadu) usmjeren na dva sektora s velikom potrošnjom resursa: tekstil i hranu. Taj je prijedlog sastavni dio europskog zelenog plana i temelji se na inicijativama Komisije kao što su novi akcijski plan za kružno gospodarstvo, strategija „od polja do stola” i strategija EU-a za održive i kružne tekstilne proizvode.

2. Komisija je Radnoj skupini za okoliš 12. srpnja 2023. predstavila svoj zakonodavni prijedlog i popratnu procjenu učinka. Radna skupina za okoliš pozorno je razmotrila prijedlog i tijekom narednih šest sastanaka pomogla radu predsjedništva na kompromisnom tekstu. Na temelju tih rasprava i pisanih komentara delegacija predsjedništvo priprema pregovarački mandat Vijeća koji će se objaviti prije kraja zakonodavnog ciklusa. Kako bi se ostvario daljnji napredak u tom predmetu, utvrđena su dva pitanja koja iziskuju političke smjernice Vijeća.
 3. Predsjedništvo je za usmjeravanje rasprave na predstojećem sastanku Vijeća (okoliš) 25. ožujka 2024. izradilo pripremni dokument i pitanja, kako su navedeni u Prilogu ovoj napomeni.
-

Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu

– napomena predsjedništva s pitanjima za ministre i ministrice

Izmjena Okvirne direktive o otpadu, koju je Komisija podnijela 5. srpnja 2023., usmjerena je na dva resursno intenzivna sektora: tekstil i hranu, a cilj joj je poboljšati napredak EU-a u okviru europskog zelenog plana i inicijativa Komisije kao što su novi akcijski plan za kružno gospodarstvo, strategija „od polja do stola” i strategija EU-a za održive i kružne tekstilne proizvode. Cilj je izmjene smanjiti utjecaj gospodarenja tekstilnim otpadom i stvaranja prehrambenog otpada na okoliš i klimu te povećati kvalitetu okoliša i poboljšati javno zdravlje u tim područjima, u skladu s hijerarhijom otpada, te doprinijeti sigurnosti opskrbe hranom.

Trenutačno stanje rasprava u Vijeću

Prijedlog se razmatra u okviru Radne skupine za okoliš. Predstavljen je u Radnoj skupini za okoliš 12. srpnja 2023. tijekom španjolskog predsjedanja. Na sastanku Vijeća za poljoprivredu i ribarstvo 23. listopada 2023. ministri i ministrice razmijenili su mišljenja o prijedlogu.

Belgijsko predsjedništvo posvetilo je šest sastanaka Radne skupine za okoliš detaljnim raspravama o prijedlogu. Države članice općenito su izrazile pozitivne reakcije na ciljeve prijedloga u pogledu otpada od hrane i tekstilnog otpada. Nakon temeljite rasprave na sastancima Radne skupine za okoliš predsjedništvo je predstavilo nacrt revidiranog teksta s izmjenama političkih i tehničkih aspekata, radom na ključnim pitanjima, pojašnjenjem prijedloga tako da su dodane definicije i osiguravanjem usklađenosti s drugim zakonodavnim aktima (o otpadu).

Otpad od hrane

Postojećom Okvirnom direktivom o otpadu već je predviđeno da države članice donesu programe za sprečavanje nastanka otpada od hrane i među ostalim ona navodi poticanje donacija hrane kao jednu mjeru koju treba uključiti. Delegacije su općenito pozdravile predložene nove mjere za sprečavanje nastanka otpada od hrane, kao i prijedlog predsjedništva da se pojasni da je taj popis minimalan popis mjera koje države članice moraju poduzeti u svojim programima za sprečavanje nastanka otpada od hrane. Neke delegacije žele dodati mjere na taj popis, bilo u članku ili u Prilogu IV. kao primjere, a neke druge zatražile su veću fleksibilnost u pogledu mjera za sprečavanje nastanka otpada od hrane koje se moraju poduzeti.

Područje primjene predloženih pravno obvezujućih ciljeva za smanjivanju nastanka otpada od hrane obuhvaća njezinu preradu i proizvodnju, maloprodaju i ostalu distribuciju hrane, restorane i mjesta na kojima se poslužuje hrana te kućanstva. Konkretnije, predlaže se postizanje sljedećih ciljeva do 2030. na nacionalnoj razini:

- smanjenje nastanka otpada od hrane u preradi i proizvodnji za 10 % u usporedbi s količinom nastalom 2020.;
- smanjenje nastanka otpada od hrane po stanovniku, zajednički u maloprodaji i ostaloj distribuciji hrane, u restoranima i na mjestima na kojima se poslužuje hrana te u kućanstvima za 30 % u usporedbi s količinom nastalom 2020.

Raspravljalo se o tome da se prijedlogom ne postavlja cilj smanjenja za primarnu proizvodnju. U okviru preispitivanja predviđenog do kraja 2027. može se razmotriti to pitanje a ciljevi proširiti i na druge faze lanca opskrbe hranom.

Kad je riječ o predloženim razinama ciljeva, u raspravama su istražene potencijalno povećane ili smanjene razine ciljeva na temelju različitih ideja država članica. Pitanje nejestivog dijela otpada od hrane uključenog u predložene ciljeve, a koji se ne može lako smanjiti, predstavljalo je jednu od glavnih točaka rasprave. Napredak u tom pitanju u ovoj je fazi nemoguć jer nije dogovorena definicija jestivog otpada od hrane i nema relevantnih podataka za 2020. i 2021. Ovom bi se izmjenom trebalo potaknuti bolje metode za mjerenja jestivog dijela otpada od hrane i navesti da bi se u preispitivanju 2027. trebao razmotriti cilj za jestive dijelove hrane.

Države članice izrazile su zabrinutost u pogledu referentne godine s obzirom na učinak pandemije bolesti COVID-19 u 2020. Države članice pozdravile su mogućnosti primjene neke ranije referentne godine ako su dostupni potrebni podaci. Države članice predložile su i da bi trebalo biti moguće primijeniti neku kasniju referentnu godinu.

U tehničkim raspravama razmatran je i mogući korekcijski faktor kojim bi se uzeo u obzir učinak turizma na razine otpada od hrane.

Tekstilni otpad

Izmjenom se uvodi program proširene odgovornosti proizvođača za tekstil, čime se proizvođačima tekstila nameće obveza pokrivanja troškova gospodarenja tekstilnim otpadom. Ti će programi zatim potaknuti smanjenje otpada i povećati kružnost tekstilnih proizvoda. Države članice općenito su pozvale na uključivanje mikropoduzeća u programe proširene odgovornosti proizvođača, te istodobno priznale potrebu i mogućnost ublažavanja nerazmjernog administrativnog opterećenja za te proizvođače.

Kako bi se izbjeglo nedovoljno financiranje programa proširene odgovornosti proizvođača u državama članicama koje primaju visoke stope rabljenog tekstila na svojem nacionalnom tržištu, predloženo je da bi države članice u programe proširene odgovornosti proizvođača trebale moći uključiti subjekte za ponovnu komercijalnu uporabu kako bi se pokrili troškovi obrade tekstilnog otpada. Komisija bi u kasnijoj fazi trebala ocijeniti sustav financiranja programa proširene odgovornosti proizvođača.

Jedan je od ciljeva prijedloga, uz široku potporu država članica, zaustavljanje nezakonite prakse prijevoza otpadnog tekstila pod krinkom rabljenog tekstila. Zbog toga se prijedlogom predviđa da se prije profesionalne faze razvrstavanja svi odvojeno prikupljeni rabljeni i otpadni tekstilni proizvodi, proizvodi povezani s tekstilom i obuća („tekstil”) smatraju otpadom, uz iznimku rabljenog tekstila koji subjekti za ponovnu uporabu ili subjekti socijalne ekonomije na mjestu prikupljanja od krajnjih korisnika stručno procijene prikladnim za ponovnu uporabu, koji se ne bi trebao smatrati otpadom. Profesionalnim razvrstavanjem trebala bi se omogućiti jasna razlika između pošiljaka otpadnog tekstila i rabljenog tekstila namijenjenog ponovnoj uporabi. Pošiljke otpadnog tekstila (koji je na primjer namijenjen recikliranju ili pripremi za ponovnu uporabu kao što je daljnje razvrstavanje ili popravak) i dalje podliježu Uredbi o pošiljkama otpada, dok će se na profesionalnu pošiljku rabljenog tekstila koji nije otpad, a namijenjen je ponovnoj uporabi primjenjivati specifične odredbe Okvirne direktive o otpadu.

Subjekti socijalne ekonomije imaju ključnu ulogu u postojećim sustavima prikupljanja tekstila u državama članicama. Prijedlogom se prepoznaje njihova ključna uloga u postojećim sustavima prikupljanja tekstila i nastoji se održati i poduprijeti njihove aktivnosti u gospodarenju rabljenim tekstilom u kontekstu proširene odgovornosti proizvođača. Predsjedništvo je predložilo da se jasno definiraju subjekti socijalne ekonomije kako bi se izbjegle rupe u zakonu, zaštitile aktivnosti subjekata socijalne ekonomije i pojasnile njihove obveze u pogledu izvješćivanja i razvrstavanja.

Uz već postojeće obveze država članica da do 1. siječnja 2025. uspostave odvojeno prikupljanje tekstila, u prijedlogu se navodi da države članice osiguravaju da se sustavom prikupljanja koji su uspostavile organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača zadrži trajno povećanje stope odvojenog prikupljanja kako bi se postigle tehnički izvedive razine odvojenog prikupljanja, uzimajući u obzir dobre prakse. Zbog nedostatka pouzdanih podataka u prijedlogu se ne postavljaju nikakvi ciljevi za prevenciju, ponovnu uporabu ili recikliranje otpadnog tekstila. Mogućom klauzulom o preispitivanju do kraja 2028. moglo bi se ovlastiti Komisiju da razmotri postavljanje ciljeva za sprečavanje nastanka otpada, prikupljanje, pripremu za ponovnu uporabu i recikliranje otpadnog tekstila.

Pitanja za ministre i ministrice

- *Uzimajući u obzir područje primjene i dostupne podatke prikupljene u okviru nedavnog praćenja otpada od hrane, slažete li se da su predloženi obvezujući ciljevi primjereni i provedivi kako bi države članice pomogle u postizanju cilja održivog razvoja da se do 2030. globalni otpad od hrane na maloprodajnoj i potrošačkoj razini smanji za 50 %, kao i gubitak hrane duž lanaca proizvodnje i opskrbe?*
 - *S obzirom na potrebu za rješavanjem pitanja utjecaja tekstilnog otpada na okoliš, smatrate li da je predložena proširena odgovornost proizvođača tekstila učinkovita mjera koja se temelji na načelima hijerarhije otpada, uz istodobno poštovanje i jačanje uloge subjekata socijalne ekonomije?*
-